

REVISTA ORĂŞTEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe $\frac{1}{2}$ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu să înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele să plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva” în Orăştie.

INSERTIUNILE:
Un sir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbr de 30 cr.
Atât banii de abonament cît și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
in Orăştie (Szászváros).

Vremea de-apoi.

Gyulavári e o comună mare curat ungurească, cu 500 numeri de case; 3000 suflete; după religie cei mai mulți reformați; în comitatul Bichiș.

Foaia ungurească »Arad és Vidéke« din Arad, scrie într-un număr al seu din septembra trecută:

»Corespondentul nostru din Giulia (de care e aproape Gyulavári) ne trimit o veste într-adevăr întristătoare și isbitoare, care ne arată mai bine că ori-ce articol, starea tristă a acestei țări! Credințioșii bisericii reformate din Gyulavári, mai mult de jumătate, au hotărât să iasă din sinul bisericii, și să se arunce în brațele afurisitei neconfesionalități! Pipirnicuții maghiari de posomorit nume, prevestitorii triști ai necredinței, au înștiințat aceasta și în scris la solgăbirul locului, care, silit de lege, a trebuit să iee la cunoștință fapta. Este acesta un semn foarte întristător pe pragul miiei a doua de ani, tocmai când Vaszary atât de frumos a arătat, că Ungaria a fost susținută o mii de ani prin sabie și cruce! Necredința, nemoralitatea ce se lătește, hordele neconfesionale, negreșit că nu o vor mai susține!*

Guvernul unguresc, când alătura cu ridicarea Jidovimii pe o treaptă cu biserică lui Christos, și cu introducerea căsătoriei civile, a adus și trista lege a neconfesionalității, de-a putea trăi adecă, cine vrea, și fără să se mai țină de vre-o biserică, de vre-o credință, — a urmărit un scop păcătos: de-a face că se poate mai mult cu putință poporului să se smulgă de sub înrăurirea preotășii, ca să-l poată apoi cu atât mai ușor apuca el, guvernul cu zbirii sei, și să-l poarte încotro va vrea. A avut în vedere negreșit, ca popoarele nemaghiare să se tăe mai ales de ascuțișul înveninat al acestui cuțit ce li-se pune în mână.

Poporul nostru însă, mulțumită celului, dă dovezi frumoase că a înțeles la vreme primejdia, și aşa umblă cu el că nu se tăe! Căsătoria civilă o prețuește numai căt se cuvine, și se alișește și mai departe de sfântul locaș al lui D-zeu și de binecuvântarea altarului lui, — ear de ceeaaltă lege, a neconfesionalității, nici nu vrea să audă și să știe! Se vede însă că vrea să audă și să știe răsfățatul popor maghiar, și el face începuturi de folosire de lege, care de va da spornic nainte, are să-l ducă pe acest popor mai repede de cum ai crede, în brațele scufundării, decădinței și — perirei!

Să ne întoarcem cu groază față de cătră pilda înșinorăților dela Gyulavári, care pentru cei-ce o vor urma, va apropia foarte repede vremea de-apoi!..

Conferența — oprită.

Vestea că Români vor să se adune încă odată, și chiar acum în zilele sărbătorilor millenare, în o conferență, care poate să aducă hotăriri ce numai bun nume nu le facea Ungurilor și guvernelor ungurești în fața străinătății, — i-a scos din judecarea rece a faptelor, i-a înfricat, și foile jidănite au început a cere în gura mare **oprirea confereței!** Asta să și întîmpat. Luni, în 11 Maiu, dl Dr. Rațiu a primit hotărârea primarului orașului Sibiu, prin care **oprestește** **tinerea conferenței.** Din pricina aceasta dl Dr. Rațiu a vestit publicul prin o scrisoare tipărită în „Tribuna“ de Marți, că conferența se amînă pe timp nehotărât. În contra opreștei a înaintat îndată recurs.

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTEI“

Ilusii...

Mă tem de voi ilusii mândre,
Ce sufletul îmi stăpâniți,
Căci prea voi dulce îmi simbiți...
— Fugiti!..

Și de dorințele nebune,
Ce 'n sufletul meu troeniți
Mă tem. O, voi mă amăgiți!...
— Fugiti!..

Căci prea e sfânt norocul care
În taina voastră-mi zugrăviți,
Ca să puteți să-l împliniți!...
— Fugiti!..

Dar dacă inima robită,
E prea târziu să desrobizi;
Ca fără milă să o sdrobizi,
Nu mai fugiti!

Elena din Ardeal.

Clipă dulci...

Cât de bine-mi pare! Earăși
Am putut vorbi cu ea!
Inima 'n mine rîdea,
Așa dulce 'n suflet toată
Vorba ei îmi picură...

E atâtă tinereță
Și atâtă gingăsie
În față ei, că-o miile
De 'mpărați prin teri să-și caute
Nu-și găseșc ca ea soție!

Când s'a depărtat grăbită,
Zăpăcit și 'nduiosat
După ea privind am stat,
Și un nor ușor de lacrimi
Ochii 'mi-au întunecat...

Piccolo.

Premii școlarilor.

Pentru nimic nu am putea stăru, mai cu dinadins, în aceste zile, ca pentru aceea, ca la examene să se dea școlarilor celor buni, drept recunoaștere și încoronare a sărginților, premii. Premiile însă să nu fie nici bani nici de ale mâncării, nici alte lucruri trezitoare de poste ori lăcomie, ci numai și numai cărți potrivite! La alegerea cărților ce să le dăruim școlarilor, să fim apoi călăuziți

de două gânduri: ori că din carte școlarul să dobândiască cunoștințe noi și folositore, ori că prin ea să se hrănească și măreasce într'insul dragoste de a căi. Firește, darul cel mai norocit e, când și vei putea da tinerului o carte care să întrunească amândouă aceste însuși, să-i facă adecă și plăcere cîndu-o, și să se aleagă și cu înveștări bune după cetire.

Domnii învățători, preoții și părinții, vor face un lucru îndoit și întreit de bun, de vor urma sfatului nostru, căci ei vor folosi deșteptării tinerimii și luminării ei, și vor da un ajutor și literaturii noastre pornite spre drumul unui bun avînt, dar încă tot prea slab sprinținită, deși ar vredniță un sprinț și mai și. In cele următoare noi le vom spune, pe ales, cărțile ce le socotim ca nesmintit vrednice a se da tinerimii școlare, drept premii. Ne e ușor a vorbi despre aceasta azi, în urma nobilelor întreprinderi a fraților nostri din România, de a scoate cărți ieftine și bune, căt muncitor cu palma să fi, și încă să nu simți greutate dorind să-i iezi cărți de cetit plăcute și folositore.

In fruntea tuturor, trebuie să punem firește, neîntrecut de reușite întră, a împreună frumosul cu folosul! Mai ales copilelor să liște de aceste istorioare, căci nu se pot prețui de binefăcătoare ce sunt pentru ele!

cari anume le recomandăm noi ca premii pentru examene:

Nr. 16. 25 și 39: „Povestea vorbii“ de Anton Pann; trei cărticele pline de înțelepciune și povătuire spre bine, pusă sub ochii cetitorului în versuri foarte frumoase. N-ar trebui să fie tiner care să nu le fi cetit. A. Panu e un Gură-de-aur al nostru al Românilor!

Nr. 20: „Legende istorice“ de D. Bolintineanu, poetul cel cu inimă mare pentru frumoasele fapte istorice, pentru vitejia în răsboie, pentru iubirea cea încărcată de neam și de moșie. Cine n'a auzit de poesia „Pe o stâncă neagră într-un vechiu castel“ și celelalte mult cântare și iubite pentru focul și mândria națională a lor? El a scris multe de acestea, toate frumoase, ear' în volumul de care vorbim sunt scoase pe ales 31, floare a legendelor lui Bolintineanu! Dați-le în mâna tinerilor ce știu ceti, și un lucru bun ați făcut!

Nr. 17: „Istorioare“ de d-na Colomb, ceva neîntrecut de reușite întră, a împreună frumosul cu folosul! Mai ales copilelor să liște de aceste istorioare, căci nu se pot prețui de binefăcătoare ce sunt pentru ele!

Nr. 7 și 40: „De prin veacuri“ de Carmen Sylva (Regina României), două volume cu nuvele scurte, scoase mai vîrstă din istoria poporului românesc și în cari acest

tăria, și că nici el nici partidul seu, la sérbarile millenare ungurești, parte nu vor lua!

Asta i-a durut ear' rēu pe Unguri, fiindcă toată Viena oficială este înfățișată la Pesta la milleniul și aci trebuie să fie și primarul împărăteștii cetății, și eată că primarul, unul dintre cei mai sus puși în oraș, — declară că *nici vorba să vree să știe ceva de milleniu*, deși Maiestatea Sa a venit la el.

Sârbia și Ungurii.

Semnele de supărare a Sârbilor asupra Ungurilor se înmulțesc tot mai mult. După oprirea împăternicitorilor sârbi din Viena și Pesta de a merge la deschiderea millenului, a urmat săptămâna trecută *arderea unui steag național unguresc în piața-mare a Belgradului-sârbesc*. Era tot orașul de față și poliția nu a oprit demonstrația. Foile ungurești au început a tipa ca din gură de șerpe pentru așa o batjocură, și atunci deodată a sosit vestea, că căpitanul poliției din Belgrad, Nicola Stefanović, a fost înălțat din post pentru că a lăsat de s'a putut întâmpla arderea steagului unguresc. Bucurie, Doamne, în fii lui Árpád-Izrael! Pesta 2 zile însă vine știrea că același Stefanović, de aceea a fost ridicat din postul avut, ca să fie înaintat la altul și mai sus. A fost numit șef, căpetenia peste toată poliția țării, nu numai peste a orașului, cum era pânăc! Earăși duși de apă rece!

Ce e mai frumos e, că gurișele foli maghiare, acum că văd că nu toată lumea vrea să se sperie de o fală-goală ca aceea ce va să zică «Maghiar», o iau pe altă coardă și se fac că nu le pasă; ci că-s prostii ce se fac în Sârbia!...

Milleniul la sate.

Primim următoarea interesantă scrișoare dela sate, despre cum poporul nostru, pe unde e mai deștept și cetește foli, a »sărbat« milleniul. Ea este luată dintr-un sat, dar' e, negreșit, icoana mai multor sate. Eată scrișoarea:

Bulbuc, Maiu 1896.

Dle Redactor,

Duminecă în 10 Maiu având o treabă în comuna Balomir, am plecat de dimineață de acasă cu gând să iau parte și la slujba d-zească. Am ajuns în comună tocmai pe când bătea doba să meargă oamenii la biserică. Mă prinse mirarea cum se poate să bată doba ca să meargă oamenii la biserică, că doar' pe la noi merg creștinii și fără dobă! Întrebai pe un om de ce se face aceasta?

Mi-a spus că astăzi nu poate să rămână nime acasă, și e poruncă mare ca să meargă; nu vezi că și jandarmi umblă prin sat tot numai ca să silească pe oameni să meargă la biserică? Am auzit pe un jandarm întrebând pe un om: »Moi? nu merge la biserică?« Terunul răspunse strîmbându-se: »Nu pot, dle, că mă doare foalele« și se finea cu mâna de foale... Ear' alții ziceau că nu pot că s'au »ciurmurluit« de măncările celea multe de aseară ce s'au benzhetuit la Pesta în onoarea Milineului! Eu m'am dus în biserică, și zeu că-s oameni de omenie în Balomir, că mi-au făcut loc ca la un craiu, puteam sedea în toate scaunele din biserică, că nu mă opreasem nimeni! Afără de dl preot, învățător, bătrănu, căsărul, un cantor și 3 mueri bătrâne, nu erau alții! Când cântă preotul și diecii, sună biserică a pustiu! După biserică am plecat prin sat să-mi caut omul. Si unde mi-l afu? La jupânu Klein în crâsmă, cu alți mai mulți. I-am ocărit pentru această »rătăcire în credețință«, că în loc să meargă la biserică, ei se duc la crâsmă, și încă la un Jidan Li-am spus că-i voi da în gazete! Mi-ai răspuns că aceasta așa se căde să o facă astăzi în cinstea Milineului aici la Itig, fiindcă aceasta încă este o odrasla a cinstiștilor Milineu! Am plecat lăsându-i să-si petreacă dară mai departe în cinstea sfântului Milineu. Ear' eu iacă i-am și dat în gazete, ori s'or mânăia pe mine ori ba. Un Moș din Bulbuc.

*

Livezeni, Maiu 1896.

În Dumineca orbului preotul locului, potrivit cercularului metropolitan — trebuie să slujască așa zisa »liturgie millenară«, ear' învățătorul să vină cu copiii să cânte la biserică. — Numai cinci copii a avut însă, și și aceștia dintre cei mai slabii, și nici unul din apropierea bisericii, pe ceialalți și reținuseră părinții acasă! Când preotul și învățătorul au ajuns la biserică, au aflat biserică deschisă, dar' goală: cantor și crâsnic ca 'n palmă! A început preotul împreună cu învățătorul a slujii utrenia, ca de obicei. Sfânta liturgie însă nu s'a putut face, deoarece, contrar obiceiului din această comună, în acea zi nici chiar prescuri nu s'au adus la biserică! În alte Dumineci și sârbători biserică e testuită de oameni. Si până acum n'a fost nici când Duminecă sau altă sârbătoare, în care să nu se fi adus prescuri la biserică.

Că preotul local ar fi îndemnat poporul să facă așa, după cum se spunea știrea prin Petroșeni, nu e adeverat. Meritul dânsului e numai că supunându-se ordinațiilor metropolitane, a lămurit la timp cercularul acestuia în biserică în întreg cuprinsul seu. Încolo n'a îndemnat poporul nici ca să iee nici ca să nu iee parte.

popor e cu multă dragoste și laudă descris Nr. 7 are în frunte și portretul Maiestății Sale Reginei, și e prea vrednic a face dar cu el tinerimii, și băieților și copilelor.

Nr. 35: „La gura sobii“, glume și snoave de Dumitru Stănescu, cuprinde istorioare hazlăi auzite din popor și puse în formă frumoasă, dl Stănescu fiind unul dintre cei mai buni mănuitori ai limbii românești, și anume a celei populare. Au să placă toarte mult băieților snoavele și povestile acestea, și ele vor desvolta înțelesii negreșit dorul de-a mai ceti și altele.

Nr. 28. 29. 30. 31. 32 și 33. „Scrisorile lui Ioan Creangă“, unul dintre cei mai cu ducă scriitori români; plin de veselie și învățătură în același timp. Ori cât de trist ai fi, el îți face vre bună și-l îndrăgești de nu-l mai uită!

Nr. 1. „Povești alese“ de Andersen, recunoscute de toată lumea ca modele de lucrări moralisatoare și plăcute. Nu se pot spune destule cuvinte bune despre aceste povești.

Nr. 2. „Paserile noastre“ de S. Fl. Marian, earăși lucrări ce au să placă, spunând despre fiecare pasere o poveste ori și mai multe, că adecă ce a fost ea nainte de a se fi făcut pasarea ce e? Va trezi în ei și dorul

de-a cunoaște pasările și istoriile lor și mai încolo.

Acești 16 numeri, volume din »Biblioteca pentru toți«, le recomandăm noi ca premii în scoalele poporale. Sunt unul ca altul mai bun, numai lamură și frumșetă!

În »Biblioteca de popularisare« Nr. 3 cuprinde „Nuvele și povestiri poporale“ de Lew Tolstoi, care e earăși foarte potrivit ca premiu, pentru nobila țintă de care e condus marele scriitor rusesc: de a îmbunătăți prin scrierile sale, inimile oamenilor și a le îndrepta spre bine.

Atât deocamdată. Am avea noi încă de recomandat și alte scrieri bune, dar pentru prețurile lor prea mari, anevoie credem că am fi ascultați. Cum cestea ce le-am înșirat, sunt asa de ieftine, că nu se poate aștepta mai ieftine (abia 16 cr. un număr ori-care), nădăduim că la examenele de prin comună, se vor vedea multe puse pe masă, și se vor împărți școlarilor.

Se pot avea toate dela librăriile române din Sibiu, Brașov, etc. ear' în Orăștie dela librarul F. Schäfer. A se trimite prețul și (cerând mai multe) un timbru pentru porto. Prețul poate fi trimis și în timbre postale.

Nello.

Dacă e vorba despre aceea că a cui e vrednicia pentru purtarea astăa a oamenilor, apoi aceasta îi se poate atribui numai mult prețuitei noastre foi: „Revista Orăștiei“ și celor ce o țin, și cari au cetit și tălmăcit poporului cele scrise de ea în nrul 17 din estan.

Surducanul.

Ispită millenară

Merișor, Maiu 1896.

Onorată Redacție!

Cuvintele dlui vicecomite din Deva, că pe cei ce cu mâna lor s'au subscrise în proteste, nimeni nu i-a întrebat, nu-s tocmai întemeiate pe fapte. Notarul din Petrila, Bologh János de două ori a venit în Merișor să facă *ispită millenară*, și n'a luat la întrebare numai pe cei ce nu știu scris, ci și pe cei ce au subscrise ei însăși. Dovadă Ioan Mărac, George Poinar, Petru Dragota.

Apoi protopreitorul din Petroșeni, Buda, de ce a ispitit pe Ioan Rus Androne? Doară nici acela nu știe scris? Ba pentru că e primar și totuși a îndrăsnit și subscris!

In causa ispitei, înfricări și amenințării contra celor ce au subscrise Protestul-recurs din Merișor contra millenului, s'a trimis la Redacție! »Tribunei» un frumos articlu subscris de Isidor Saturn, preot, Ioan Rus Androne, primar și Ioan Mărac, unul din cei ispititi. S'a pus la postă în 30 Aprilie st. n. 1896 și am primit răspuns dela »Tribuna« că nu l-a primit!

Destul că recursul din Merișor a îndemnat pe dl vicecomite să trimită asupra noastră contra celor ce au subscrise Protestul-recurs din Merișor contra millenului, s'a trimis la Redacție! »Tribunei» un frumos articlu subscris de Isidor Saturn, preot, Ioan Rus Androne, primar și Ioan Mărac, unul din cei ispititi. S'a pus la postă în 30 Aprilie st. n. 1896 și am primit răspuns dela »Tribuna« că nu l-a primit!

Destul că recursul din Merișor a îndemnat pe dl vicecomite să trimită asupra noastră contra celor ce au subscrise Protestul-recurs din Merișor contra millenului, s'a trimis la Redacție! »Tribunei» un frumos articlu subscris de Isidor Saturn, preot, Ioan Rus Androne, primar și Ioan Mărac, unul din cei ispititi. S'a pus la postă în 30 Aprilie st. n. 1896 și am primit răspuns dela »Tribuna« că nu l-a primit!

Eu am credința asta dela noi din comună. Mi-am căștigat-o văzând cum au mers treburile la noi cu zidirea școalei. De aceea pentru cei prea slabii în credință, dă-mi voe, dle Redactor, să spun puțin istoria zidirii școalei noastre, că poate fi de învățătură și altora.

Aveam o școală slabă de tot, ca să nu zic că n'aveam de loc. De mult timp ne tot găteam și noi, ca mireasa, să ne facem o școală potrivită timpului de astăzi, dar lipsa și greutățile cu care trebuia să ne luptăm ne punneau pedeci. Ci noi ne-am îmbărbătat și ne-am hotărît să ne încordăm puterile, să biruim noi răul, nu el pe noi.

Inainte de toate ne trebuiau parale pentru un lucru mare să ca să corăspundă planului ce făcusem, și parale nu aveam! Aveam 300 ferdele cucuruz, adunat dela locuitorii nostri ca să facem un magazin de bucate. O nimică toată. Ne-am pus în înțelegere cu protopopul de pe-atunci și cu bravul președinte parochial dl Radu Zanea, că această sumulă de bucate să o prefacem în bani și să începem lucrul.

Am căpătat 300 fl. Preliminarul planului era însă de 3000 fl. Ce să facem? Ne-am luat după căștigare de ajutoare. Prea veneratul Consistor ne-a ajutat cu 500 fl.; dela M. Sa Monachul am primit 100 fl., restul l-am adunat din ajutoare din comună și din jur, așa că numai ne-am trezit ca prin vis, că școala noastră se găta și să spesele se coperă! În 1888 se putea începe și prelegerea într'ensă. Ne mai lipseau însă mobilele. Dl învățător Ioan Balomir rugă și având făgăduințe de sprinț, a pus la cale petreceri în sala cea frumoasă și mare a școalei, și sprințindu-ne publicul din toate părțile, s'au adunat frumoase parale, cu cari ne-am putut procura toate lucrurile de lipsă în școală. Ne-am scăpat școala din ghiearele celor ce lăcomeau să apuce. Azi suntem mândri cu o școală corăspunzătoare întru toate cerintelor legii!

c) orașele și comunele peste tot nici nu arangiază asemenea sârbări;

d) spitalul proiectat ar aduce cu sine sarcini insuportabile;

e) proiectul conmemorabilui D. Dosa trece limitele admise prin lege și referințele noastre modeste, este ținut în stil prea mare și sgomots.

In vederea însemnatății ce o are fără îndoială existența de 1000 ani a statului nostru comun, Ungaria, clubul român, dacă celealte cluburi o cer, nu are nimic în contra, ca acest moment important să se eternizeze și în comună noastră prin crearea unei fundații comunale sau filantropice.

Clubul român din partea sa așa crede, că între împregiurările actuale mai potrivit ar fi, a vota în sarcina comunei 3 stipendii milenare permanente de căte 200 fl., destinate pentru atari 3 industrii, ce locuiesc în acest oraș, cari ar fi apti și aplicați a cerceta pentru perfecționarea lor ulterioară, cursuri sau școale speciale din patrie, cu asemenea menire.

Cluburile maghiare și săsești sunt rugate cu tot respectul a lua spre știință aceste conclușe ale noastre cu aceea, că noi mai mult ca la crearea unei fundații comunale nu putem coopera între împregiurările date.

Orăștie, 6 Maiu 1896.

L. Berceanu m. p., Dr. I. Mihu m. p., secret.

președinte.

„Voește și vei putea!“

Balomir, Maiu 1896.

Dle Redactor,

Atât de des auzim pe unii și alții tângindu-se, că să că pe dincolea, că nu pot face nimic; că le e școala slabă și n'au cu ce o ridica, și că sunt siliți și o lăsa să cadă în mâna statului, și alte multe, de te doare inima când le auzi. Am auzit de curând ear' o atare tânguire dela un om dintr'un sat. Eu gândesc că nu avem drept să ne plângem în acest chip, și că nu-i așa de adeverat că nu avem și nu putem. Da, nu putem pentru că nu vrem sau nu știm cum să facem, dar de-am vrea și am să, mult am putea!

Eu am credința asta dela noi din comună. Mi-am căștigat-o văzând cum au mers treburile la noi cu zidirea școalei. De aceea pentru cei prea slabii în credință, dă-mi voe, dle Redactor, să spun puțin istoria zidirii școalei noastre, că poate fi de învățătură și altora.

Aveam o școală slabă de tot, ca să nu zic că n'aveam de loc. De mult timp ne tot găteam și noi, ca mireasa, să ne facem o școală potrivită timpului de astăzi, dar lipsa și greutățile cu care trebuia să ne luptăm ne punneau pedeci. Ci noi ne-am îmbărbătat și ne-am hotărât să ne încordăm puterile, să biruim noi răul, nu el pe noi.

Inainte de toate ne trebuiau parale pentru un lucru mare să ca să corăspundă planului ce făcusem, și parale nu aveam! Aveam 300 ferdele cucuruz, adunat dela locuitorii nostri ca să facem un magazin de bucate. O nimică toată. Ne-am pus în înțelegere cu protopopul de pe-atunci și cu bravul președinte parochial dl Radu Zanea, că această sumulă de bucate să o prefacem în bani și să începem lucrul. Am căpătat 300 fl. Preliminarul planului era însă de 3000 fl. Ce să facem? Ne-am luat după căștigare de ajutoare. Prea veneratul Consistor ne-a ajutat cu 500 fl.; dela M. Sa Monachul am primit 100 fl., restul l-am adunat din ajutoare din comună și din jur, așa că numai ne-am trezit ca prin vis, că școala noastră se găta și să spesele se coperă! În 1888 se putea începe și prelegerea într'ensă. Ne mai lipseau însă mobilele. Dl învățător Ioan Balomir rugă și având făgăduințe de sprinț, a pus la cale petreceri în sala cea frumoasă și mare a școalei, și sprințindu-ne publicul din toate părțile, s'au adunat frumoase parale, cu cari ne-am putut procura toate lucrurile de lipsă în școală. Ne-am scăpat școala din ghiearele celor ce lăcomeau să apuce. Azi suntem mândri cu o școală corăspunzătoare întru toate cerintelor legii!

„Voește și vei putea“.

Am voit, am dorit

Și toate le-am împlinit!

Voiți

și anume pe dnii Radu Zunea, care de mai mulți ani ne conduce treburile bisericești și școlare ca președinte al comitetului parochial și școlar, spre binele și bucuria noastră, apoi bravul nostru preot dl Nicolau Suciu, care tot așa dela început până la sfîrșit a dat ajutorul de lipsă în toate privințele, — precum și dl învățător al nostru Ioan Balomir, care a ostenit mai ales într-o strângereajutoarelor pe seama școalei. Comitetul parochial stătea din membri vrednici, ca Toma Vulc, Ioan Mihailă, Avram Oprîa, Ioan Adam și alții — cari sprințini toți de poporul bun și cu tragere de inimă, au dus lucrul la sfîrșit. Cu cât mai multe greutăți au întîmpinat, cu atât mai bine le-a părut și ne-a părut tuturor când am văzut isprava.

Nu sunt dar, dle Redactor, după părerea mea, întemeiate tânguirile unora și altora, că nu pot face nimic. Ba se poate chiar din nimic face mult, numai conducătorii să știe lăsa lucrul în mână, să aibă comitetele pricpere și voie, să poporul îi ajută și dau înainte!

Cred și încercă!

Voește și vei puteal

Achim Cristea,
membru în comitetul parochial.

Învitare de abonament.

Cu numărul trecut împlinindu-se întâiele 4 luni ale acestui an, rugăm pe domnii abonenți ai nostri, a căror abonament cade la acest termin, să binevoiască și grăbi cu reînnoirea lui, ca să nu fim siliți să înceta trimiterea foii.

Prețurile rămân cele cunoscute: pe 4 luni: 1 fl.; pe 1/2 an: 1 fl. 50 cr.; pe un an: 3 fl.

Milleniul în Alba-Iulia.

Aici s'a făcut tâmbălău millenar, ieri în 9 și azi în 10 Maiu c.

Ieri în 9 Maiu s'a ținut sărbăurile școlare, cari în școalele române au avut înfățoșarea de parodii.

Merită totă lauda poporul nostru de aici, cari nu și-au lăsat în această zi băieții la școală. Parodia deci s'a ținut cu cățiva băieți începători, — de 6 ani — fiind de față la ambele școale căte doi delegați de ai poliției.

Seară s'a arangiat o sărbătoare în piată, cu vorbiri și cântări »patriotice«, ear' musica pompierilor, și mai târziu și musica militară, au executat piese ungurești, făcând ocol pe căteva stade.

Orașul a fost — la poruncă — iluminat. În acest punct trebuie să amintesc un lucru, care ne-a atins dureros. Deja de căteva zile s'a arborat — tot la porunca poliției — standarde pe case.

Români însă nici unul nu s'a batjocorit casa, nici unul n'a arborat steaguri.

N'au purces tot așa de laudabil însă și cu luminatul.

Cățiva dintre inteligenți au pus lumini în ferestre, de frică să nu le spargă cineva cu pietri.

Mai mulți însă, cu toate amenințările n'au luminat.

Eată, cari sunt aceia — după cum am aflat din ivor sigur: — R. Patița, protopopii Micu și Ivan, adv. Nicola, Dr. Ioan Marciac, Aug. Mazzuchi, Silvestru Moldovan, vđ. Barbu și preotul Rusanu, apoi țărani.

Casele acestora stăteau cernite în negru între celelalte luminate, jaleau soartea și amaru poporului românesc.

Duminecă au fost servicii divine, dar' poporul nostru, când au venit delegații primăriei, au părăsit biserică.

A fost și un »banchet millenar« și petrecere poporala, la cari nici un Român n'a luat parte.

Tot tâmbălău l-au făcut Maghiarii veci și Maghiari noi, adeca Jidăni, dar' fără entuziasm, fără nici o însuflețire, cu toate că mădiorii au proiectat sărbări grandioase.

Parturiunt montes... (Tribuna).

CORESPONDENȚĂ

Fornădia, 19 Aprilie 1896.

Dle Redactor,

În comuna noastră Fornădia curat românească, gr.-ort. avem un primar, care numai bine nu face, anume: pe bieții oameni săraci în tot felul de chipuri și năcăjește cu globo pîrindu-i pe la pretură cu tot felul de scorbuturi; aduce pe capul lor chiar și acumă primăvara executori și gendarmi; lucrează din toate puterile în contra bisericii și a școalei, și a tot ce e sfânt și drept; la sfintele sărbători ale Paștelor a adus paști dela preotul gr.-cat. din Mintia ca să le împarte în cimitir și să tulbere liniștește poporului. Poporul însă nu l-a ascultat și a rămas de rușine cu soții sei cu tot. Din ură personală către subscrisul, ajutat de trei soți și de protopopul seu gr.-cat. umblă să facă zizanie între oameni să-și părăsească religia lor gr.-or., să treacă la cea gr.-cat. Nu e frumos lucrul acesta, mai ales că'l fac în ascuns și folosindu-se de mijloace neînțelepte. Ear' cum nu și-a prea ajuns scopul, acuma de năcăz, a început a bate la oameni pe drum, și toată mână și-o vîrsa asupra poporului. Dar' s'a umplut și cupa răbdării noastre. 'I-se croiește și judeului nostru, aceea ce de mult ar fi trebuit să îse facă. »Bate Dumnezeu pe dracu«. Acestea le spun în public, ca el căt poate să se îndrepte, căci altfel este leac și în cer și pe pămînt, pentru cei ce să se poartă față de popor, cum el se poartă.

Petru Câmporean.

Hunedoara, Maiu 1896.

Onorată Redacțiune,

Vă rog a publica în „Revista Orăștiei“ următoarele:

Tinând, se vede, la trecutul seu, protopopul gr.-cat. din Hunedoara Ioan Popu, s'a văzut îndemnat să nu-și schimbe ținuta chiar în anul millenului și a fost statonnic și de astă-dată în a-și dejosă biserică sa și a-și batjocori naționa sa, prin o faptă cu adevărat millenară, luând parte în finită de tot sărbătorescă, Sâmbăta în 9 Maiu, la sărbătoarea millenară a școalei de stat din loc.

Aceasta o aduc la cunoștința publicului nu pentru că ar fi doară ceva neobișnuit în viața numitului protopop, ori că doară ar fi fost mirați Români de aici prin faptul acesta, Doamne ferește! E regulă la dênsul să ieșe parte la toate sărbările maghiare fie ele căt de jignitoare pentru Români — ci pentru că prea multe păcate naționale, cari ne-au durut până în adâncul sufletului, a făcut, și noi 'l-am coperit numai cu disprețul nostru, fără să-l mai arătăm și publicului mare românesc. Acum însă e prea mult! Tinuta sa »patriotică« și-a fost inaugurat-o de altcum în anul prim al venirii sale între noi prin fămosul bal, satirisat la timpul și locul seu.

În anul millenului însă am socotit să stăm puțin de vorbă cu dl protopop în mod serios. Dar' fiindcă tot mai avem nițică nădejde în îndreptarea dênsului, întrelăsăm de astă-dată a-i face pomelnicul faptelor sale patriotică toate. Vom mai aștepta nițel, și ni-ar părea tare bine să nu fim siliți să părăsim îndelungă răbdarea. Si întâiul semn de îndreptare a dênsului îl vom privi în aceea, dacă va înceta a-și da bănișorii pe ziarul românofag „Egyetértes“! Un Hunedorean.

Concurs.

Pentru dobândirea premiului de 15 fl. v. a. oferit din partea St. Domn Dr. Stefanu Erdelyi și soția, din Orăștie, pentru acel învățător și membru al Reuniunii docenților gr.-cat. din ținutul Hațegului, care va dovedi cel mai bun progres cu elevii în *musica vocală și instrumentală*, prin aceasta se scrie concurs cu terminul până la 1/13 Iulie a. c.

Doritorii de a obține acest premiu au să-și îndrepte rugările provăzute cu atestatele respectivelor senați școlastice vidimate de protopopul districtual, la subscrisul vice-președinte până la terminul pus.

Hațeg, la 4 Mai 1896.

Pentru comitetul central al Reuniunii docenților gr.-cat. din ținutul Hațegului:

Paul Oltean m. p., M. Trimbitoniu m. p., vice-președinte. S. Tarina m. p., notar.

NOUTĂȚI

Dr. V. Lucaciu a trimis președintelui Ligii la București o scrisoare despre primirea ce i-să facă la Montpellier. Scrie că toată lumea de viață latină urmărește cu drag lupta pentru libertatea națională a Românilor și foile neamurilor latine, toate scriu incuragiator pentru noi. Vom da la timpul seu încă amănunte despre petrecerea părintelui Lucaciu în mijlocul fruntașilor neamurilor latine, adunăți la Montpellier.

*

Un testament frumos. În Feldioara (lângă Brașov) bravul teran George Silvestru Pilcea și soția sa Zinovia, vîzându-se înaintați în vîrstă și fără copii, și-au făcut testamentul, prin care își întabulează întreaga lor avere în preț de 6000 fl. pe numele bisericii gr.-or. din Feldioara, având să treacă în folosința ei după moarte testatorilor. Din venitele moisișei se vor pune în lada bisericii din Feldioara 50 fl. în tot anul, din cari să se cumpere cărți școlilor săraci de 5 fl. alti căte 5 fl. să se dea bisericilor române din 4 comune vecine și 2 fl. la fondul corului plugarilor; cu 3 fl. să se aboneze un număr din »Gazeta« pentru școala română din Feldioara, etc. Eată o pildă frumoasă dată de un teran român ce știe prețul biserica și școala și stie că dacă numai poate, cade-se fiecărui credincios a jertfi din prisosul seu căt mai mult pentru aceste mari așezăminte.

*

Protestul Cugirenilor contra sedinței millenare a congregației noastre, s'a trimis nainte cu 2 săptămâni coperit de peste 150 subscrisi în frunte cu domnii preoți ai locului. În Cugir deșteptarea națională e atât de viuă și frumoasă, că punetorii lacale a protestului și adunătorii de subscrisi sunt țerani, oameni din sinul poporului! Ioan Măriuț, Petru Tănase și Niculae Băluțiu se chiamă bravii țerani cari au stărtuit pentru înaintarea și subscrisarea protestului. Ne bucură aceasta, cu atât mai mult, că urmându-se acest lucru și pe aiurea o să ajungem în curând să nu ne mai poată Ungurii scoate ochii cu aceea, că »popii« nostri sunt ațitătorii ori »amăgitorii« poporului, ci vor vedea și vor crede că poporul el însuși se mișcă, se luptă pentru dreptul și onoarea sa!

*

Moștenitorii tronului român, Altețele Regale Printul de Coroană Ferdinand și Prințesa Maria, au plecat la Moscova (în Rusia) pentru a lua parte ca trimiș din partea curții domnitoare române, la sărbătoare de încoronare a Țarului Rușilor. Alteța Sa principesa Maria și-a gătit numai pentru aceste felurite sărbări haine de 60.000 lei, vînd să ieșe parte la fiecare sărbătoare în altă haină.

*

Societatea »Petru Maior« a tinerimii universitare române din Budapesta, oprită nainte cu vre-o 4 luni fără nici un drept de guvern în lucrarea ei mai departe, după multe stăruințe și lămuriri date de membri ei conducători, va fi redeschisă în curând spre biserica tinerimii române și a noastră a tuturor.

*

Maial. Tinerii meseriași din Orăștie aranjază, Luni a doua zi de Rusaliu un maial în pădurea »Grigori«. Intrarea de per-

soană 10 cr., jucătorii 50 cr. La casă de

temp nepotrivit, petrecerea se amînă pe Dumineca viitoare.

*

Convocare. Despărțemântul Hațegului al »Reuniunii învățătorilor români gr.-or. din districtul Devei« al archidiocesei transilvane, își va ține a doua adunare generală Luni în 6/18 Maiu 1896 în școala din Hațeg la 2 ore după nămezi. Sunt poftiți prin aceasta la adunare toți membrii despărțemântului, precum binevoitorii causei școlare. Programul: 1. Deliberare asupra regulamentului dat de comisiunea administrativă comitatensă referitor la cercetarea școalei, la învățător și la învățămînt, — explicații de George Reicescu. 2. Prelegeri practice din comput, învățămînt intuitiv, din cetire și scriere, de membri: Constantin Dima, Ioan Boța, George Sandru și Iuliu Ioanovici. 3. Calitatele morale ale învățătorului român, de Iuliu Ioanovici. 4. Eventuale propunerii.

Petroșeni, la 10 n. Maiu 1896

Avram Stanca, Iuliu Ioanovici, președinte. notar.

*

Steaguri arse. După năcăzul ce li-a făcut »patrioților« millenari arderea steagului unguresc în Belgradul-sârbesc, au urmat altele aici în țeară: La Caransebes o caldă de croitor român a dat foc unui steag maghiar. Unul a fost ars chiar în Budapesta, ear' pe unul l-a trăsnit în Abrud, de pe turnul bisericii ungurești. Foile »patriotice« maghiare, fac un tărăboiu, dragă-mi-te Doamne, pentru asta, de 'ti-i mai mare dragu!

*

Slavii contra milleniului. Tinerimea universitară slavă dela universitatea din Praga, Croați, Sloveni și Cehi, au ținut la 10 Maiu o mare adunare, de peste 500 insi, protestând contra milleniului unguresc, falsificător al adeverului.

*

Rectificare. Prețurile însemnate în inseratul de pe pagina din urmă a lui Rudolf Kaess, sunt pentru 100 chilo, nu numai pentru 75, cum din greșelă e tipărit.

Examen.

Ordinea examenelor de vară

în protopresbiteratul gr.-or. al Hațegului.

Pentru ținerea examenelor de vară la școalele confesionale gr.-or. din protopresbiteratul Hațegului cu sfîrșitul anului școlar 1895/6, s'a statorit următoarea ordine:

In comună:

1. Fizești-Federi și Ohaba-Ponor, se va tine examenul Sâmbăta în 16 Maiu la 8 oare nămezi de ameazi;

2. Ohaba de sub peatră: tot atunci la 3 oare după ameazi;

3. Nădăștia-superoiară: Marti în 19 Maiu la 8 oare n. d. a.;

4. Ocolisul-mare: tot atunci la 2 oare d. a.;

5. Petrila (parochia de sus), Sâmbăta în 23 Maiu n. d. a.;

6. Nucșoara: Marti în 26 Maiu la 8 oare nămezi de ameazi;

7. Bărești: Mercuri în 27 Maiu la 8 oare n. d. a.;

8. Sânpetru: tot atunci la 2 oare d. a.;

9. Petrila (parochia de jos): Joi în 28 Maiu n. d. a.;

10. Zlasti-Boz: Sâmbăta în 30 Maiu la 8 oare n. d. a.;

11. Cincis: Duminecă în 31 Maiu la 9 oare n. d. a.;

BIBLIOGRAFIE.**„BIBLIOTECA PENTRU TOTI“.**

Eată cei mai noi numeri:

Nr. 39. «Povestea vorbei», (partea a III-a și ultima) de Anton Panu.

Nr. 40. «De prin veacuri», (vol. II. și ultim) de Carmen Sylva.

Nr. 41. «Noțiuni asupra științelor», de Huxley, traducere.

Nr. 42. «Doruri și amoruri», poesii de A. Depărăteanu (partea I.).

Nr. 43. și 44. «Elocuența română», vorbiri frumoase adunate dela cei mai mari vorbitori români, de Gh. Adamescu.

Nr. 45. «Doruri și amoruri», poesii de Alex. Depărătean, (partea II.).

Nr. 46. «Dușmanii nostri. Cine-i ucișăgașul?» Prea frumoase povestiri ușoare din știința medicală, de Dr. A. Urechiă. O carte în care e de minune împreunat frumosul cu folosul, petrecerea cu dobandirea de folositoare cunoștințe.

Nr. 47. «Cântece și plângeri», poesii de Mich. Zamfirescu (partea II.).

Nr. 48. și 49. «Elocuența streină» adunare de vorbiri alese din cei mai mari măestri ai vorbii în istoria lumii din vechime până azi: Demostene Cicero, Ioan Chrisostom, Napoleon, Bismarck, etc. de Gh. Adamescu.

Nr. 50. «Converbiri despre artă», de E. Pecaut și Ch. Baude traducere, de Dumitru Stănescu, o prea folositoare carte pentru tinerimea dela gimnasii și de prin seminare mai ales!

Nr. 51. «Din goana vieții», poesii de A. Vlahuță, cu portretul și iscălitura poetului.

Nr. 52. «Prietene», roman de dulcele scriitor Francois Coppée, tradus de Dumitru Stănescu.

Nr. 53. «Doi trandafiri și Lacrimi de copii», nuvele de multă frumuseță, de Widenbruch, traduse de L. M.

Nr. 54. »Patriotul«, după Paul Bourde, tradus de D. Stănescu, carte ce arată frumuseță simțemântului patriotismului.

Nr. 55. »Din inimă«, poesii de Radu D. Rosetti.

Nr. 56. »Converbiri despre artă«, vol. II. de E. Pecaut și C. H. Baude, trad. de D. Stănescu

Nr. 57. »Din goana vieții«, vol. II. de A. Vlahuță.

Nr. 58. »Schițe ușoare« de I. L. Caragiale.

Nr. 59. »Din goana vieții«, vol. III. de Al. Vlahuță.

Nr. 60. »Manon Lescaut«, roman de Abatele Prevost, traducție de I. S. Spartali.

Nr. 61. »Satire« de D. Olănescu (Ascanio), membru al Academiei Române.

Toate se pot avea dela librăria lui F. Schäser în Orăștie ori «Institut Tipografic» în Sibiu!

LOTERIE.

Tragerea din 9 Maiu st. n.

Budapesta:	72	37	76	88	82
------------	----	----	----	----	----

Tragerea din 2 Maiu st. n.

Timișoara:	54	19	28	85	50
------------	----	----	----	----	----

Tragerea din 29 Aprilie st. n.

Sibiu:	32	22	68	79	14
--------	----	----	----	----	----

CALINDARUL SĂPTĂMÂNEI
dela 5–11 Maiu st. v.

Zilele	Călindarul vechiu	Călindarul nou
Dum.	Dum. ss. Părinți, gl. 6, sf. 10.	
Luni	5 Marea Ma Irina	17 Ubald
Marți	6 S. și dreptul Iov.	18 Venantiu
Merc.	7 S. Muc. Acachie	19 P. Cölest.
Joi	8 † S. Ap. și Ev. Ioan	20 Bernartiu
Vineri	9 Pror. Isaiă	21 Felix
Sâmb.	10 S. Ap. Simon	22 Iulia
	11 S. Muc. Mochie	23 Desideriu

PRIMA FLORARIE ÎN ORĂȘTEIE**FLORI.**

Am onoare a aduce la cunoștința stimaților amatori de flori, că subscrisul am deschis în Orăștie (Piața mare Nr. 1.) un stabiliment permanent de **flori**, și sunt în poziție să servesc în orice vreme cu **ori-și-ce fel de flori** proaspete.

Fac totodată cunoscut, că primesc și efectuești **îndată** comande de **buchete de nuntă**, **buchete de pept**, **buchete-mackart**, **cununi pentru morminte** etc., cu cele mai moderate prețuri.

Cu stimă

H. M. Hedwig

florar.

2–26

BUCHETE DE NUNTĂ

90 (353)

A V I S.

2–4

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința onoraților mei mușterii din Orăștie și jur, și pe această cale, că

Prăvălia mea de cărouri afumate

ce se află până acum pe »Strada Promenadei«, dela 1 Maiu începând, o am strămutat în **Piața-mare nr. 21**.

Rog dreptaceea pe onorații mei mușterii și pe toți cari doresc a avea **căruri afumate, șunci, salame, cănați de tot felul**, etc. a mă onora cu comande, servindu-le eu cu marfă bună, proaspătă și cu prețuri moderate, în toată bunăvremea.

Cu distinsă stimă

Michael Fleischer,
afumător de căruri.

Sacii să primesc îndărăpt numai în stare bună!

Prima moară de aburi în Orăștie

a lui

Rudolf Kaess.

25–48

Recomandă onoratului public și cu deosebire **comercianților din provincie**, spre vânzare.

Făină de pâne și aluaturi

în totdeauna **proaspătă, excelentă** și **ieftină**, în saci, și produsă exlusiv din grâu de Tisa, cu prețurile mai jos indicate:

Nrul:	0	1	2	3	4	5	6	7	7B	8	Gries
75 Kl.	12.40	11.80	11.20	10.60	10.20	9.80	9.30	8.40	7.50	6.80	13.20

Sacii cei mari să rescumpără cu 20 cr.

PRĂVĂLIA ROMÂNĂ

a lui

IOAN I. VULCU

(Piața-mare) — **în Orăștie** — (Piața-mare)

Se atrage deosebita luare aminte a onoratului public din Orăștie și jur, asupra prăvăliei nove a lui **Ioan I. Vulcu**, negustor român, bogat provăzută cu tot felul de mărfuri de **băcănie** și **ferărie**. Si anume: Mărfuri de

BĂCĂNIE:

Făină de toți numerii; zăhar, orz, urez, și tot felul de articli trebuincioși pentru hrana. Prețuri moderate. Marfă totdeauna proaspătă și bună.

Ea' îndeosebi țărănilor se atrage luarea aminte asupra felurilor soiuri de

FERĂRIE

de tot ce le lipște pentru lucru și economie acasă și la câmp. Si anume:

Feruri de plug,
sape, arșauă, și altele, de cele mai noi și practice.

Fireze,
mai late și mai anguste, săcuri, topoare, și alte unelte pentru lemnărit.

Coase din Styria,

sistem nou și bun! Se dau pe garanție! Dacă nu corespund, se primesc înapoi ori se schimbă. Tot aici se pot căpta **cute** pentru ascuțit, de cele mai bune.

Lanturi

de tot felul, de fer și drot

Cuie de drot,

pentru sindilă, potcoave, și altele.

Negustorilor în mic de prin comune, li-se dău mărfurile trebuincioase în condiții foarte ușoare și cu prețuri de tot moderate!

Teleg.: „Minerva“

Institut tipografic, societate pe acții

în Orăștie

Se recomandă a executa următoarele:

Opuri și Broșuri

Plăcătă

Bilete de legăduință și cununie

Carte și epistole

Couverte în toată mărimea

Circulare și prefăcători

Note

Bilete de vizită

după plac și cerere

Registre și imprimate

pentru toate speciile de serviciuri

Anunțuri

Bilanțuri, Compturi și

Adrese.

(354)